

Course of study (code) / Назва дисципліни (шифр)	Логопсихологія LW 053 3B LGPS
Academic year / Навчальний рік - Семестр	2022/2023 –1 семестр
Course of study / Назва спеціальності	053 «Психологія»
Educational program / Освітня програма Education - ECTS / Рівень – Кредити Status / Статус Learning language / Мова навчання	053 Психологія Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти: кваліфікація «бакалавр з психології – 5 ECTS; 150 год, іспит Вибіркова. Українська мова
Author / Укладач	Хекоян Елен Арсенівна, магістр психології, асистент кафедри соціально-гуманітарних наук, Державний університет економіки і технологій e-mail: helenkhekoyan@gmail.com , https://orcid.org/0000-0002-4873-3305 моб: +380666674599 Волікова Марина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, кафедри соціально-гуманітарних наук, Державний університет економіки і технологій e-mail: a.volikov@ukr.net http://orcid0000-0002-3182-7639 моб. +380680085504
Консультації	Вт, 14.00-15.00 Можливі он-лайн консультації в Zoom.

A. OBJECTIVE OF THE SUBJECT / МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу є: опанування студентами – психологами бакалаврату теоретико-практичних знань з основ спеціальної психології – Логопсихології. Цей курс надає можливість базової підготовки до практичної діяльності в системі освіти з особами, у яких порушення мовлення. Курс надає можливість збалансувати процес навчання та розвиток осіб з вадами мовлення, допомагає розвитку їх потенційних можливостей. Курс Логопсихології розширює знання та уміння студентів-психологів у напрямку формування уявлень про зміст корекційної роботи з різними групами осіб з порушенням мовленнєвого розвитку, виявляє особливості пізнавальної та особистісної сфери при різних порушеннях мовлення. Студенти-психологи бакалаврату вивчають теоретичні основи, основний понятійно-категоріальний апарат, методи логопсихології, її специфіку; історію вивчення та сучасний стан проблеми порушення мовленнєвого розвитку у дітей; психолого-педагогічну характеристику психічного розвитку осіб, особливості пізнавальної діяльності осіб з вадами (порушеннями) мовлення, методи корекції мовленнєвих вад, основи психологічної та педагогічної реабілітації осіб з мовленнєвими порушеннями тощо.

B. SUBJECT PROGRAM / ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ. Предмет, мета, завдання, концептуальні основи та принципи Логопсихології. Логопсихологія як галузь спеціальної психології. Міждисциплінарні зв'язки спеціальної психології.

Предмет, мета, завдання логопсихології. Основні проблеми логопсихології. Методологія та методи логопсихології. Методи психологічної діагностики (спостереження, експеримент, аналіз, опитування, тестування). Методи психологічної допомоги або психокорекція і

психотерапія. Зв'язок логопсихології з іншими науками: психологією, диференційною психологією, педагогічною психологією, медичинською і патопсихологією, нейропсихологією, лінгвістичними науками, соціальною психологією, психолінгвістикою, психоневрологією тощо. Історія становлення та розвитку логопсихології: етапи, теоретичні позиції логопедів; наукова концепція Р.Е. Левіної; наукова позиція М.Е. Мастюкової; диференційний підхід у психологічному вивченні дітей з мовленнєвою патологією та його методи. Актуальні проблеми логопсихології на сучасному етапі.

Тема 2. Закономірності нормального психічного розвитку, патології та структура ушкодженого розвитку: основні концепції логопсихології. Систематизація порушень. Основні форми та види мовленнєвих порушень. Сучасні класифікації мовленнєвих порушень.

Поняття норми і аномальності. Теорія нормального та аномального розвитку. Етіологія аномального розвитку: багатофакторність порушеного розвитку; етіологічна класифікація дефектів і відхилень розвитку; психосоціальні фактори порушень у розвитку. Психологічні параметри дизонтогенезу, класифікація дизонтогенезу. Структура дефекту. Корекція та компенсація відхилень розвитку. Проблема компенсації функцій. Класифікація мовленнєвих патологій: психолого- педагогічна класифікація, клініко-педагогічна класифікація. Мовленнєві порушення при порушеннях слуху, розумової відсталості, патології руху. Мовлення у стані емоційної напруги, патології руху. Мовлення у стані емоційної напруги, акцентуаціях, психопатії, неврастенії.

Тема 3. Психологічні особливості особистості з мовленнєвими порушеннями: сприймання, увага, мислення, уява, пам'ять.

Пізнавальні процеси. Сприймання як психічна характеристика. Агнозія. Особливості зорового сприйняття (сприймання) у дітей з мовленнєвими порушеннями. Слухове сприйняття та особливості. Тактильне сприймання. Увага як психічна характеристика: функції уваги; особливості уваги у дітей з мовленнєвими порушеннями. Мислення як психічна характеристика: функції мислення, особливості при мовленнєвих порушеннях у дітей, у дорослих. Уява як психічна характеристика: функції уяви; особливості уяви у дітей з мовленнєвими порушеннями. Пам'ять як психічна характеристика: особливості пам'яті у дітей і дорослих з мовленнєвими порушеннями.

Тема 4. Особливості особистості та емоційно-вольової сфери осіб з мовленнєвими порушеннями.

Поняття «особистість», «індивід», «індивідуальність», «здібності», «темперамент», «характер», «вольові якості», «емоції», «мотивація», «соціальні установки». Етапи розвитку особистості з мовленнєвими порушеннями. Типи особистостей з мовленнєвими порушеннями. Розвиток особистості та емоційно-вольової сфери у дітей з мовленнєвими порушеннями: самооцінка, рівень претензій, ступінь фіксованості. Тривожність, страхи осіб з мовленнєвими порушеннями. Гіпотеза про порушення особистості у хворих на афазію.

Тема 5. Особливості діяльності особистості з мовленнєвими порушеннями: ігрова діяльність, навчальна (учбова) діяльність, трудова діяльність.

Ігрова діяльність дошкільників з мовленнєвими порушеннями: функціональні дислалії, ринології, дизартрії. Алалики та їх сприйняття реального світу. Ігрова діяльність алаликів. Учбова діяльність дітей з мовленнєвою патологією: специфіка навчання дітей у школі. Трудова діяльність та її різновиди, специфіка трудової діяльності для осіб з обмеженими мовленнєвими можливостями.

Тема 6. Соціалізація: суть, умови, критерії соціалізації особистостей з мовленнєвими порушеннями.

Поняття «соціалізація». Три стадії розвитку особистості як суб'єкта та об'єкта суспільних

відносин: адаптація, індивідуалізація, інтеграція. Сім'я як інститут соціалізації. Поняття «сім'я». Функції сім'ї. Особливості сімей дітей з мовленнєвими порушеннями. Стратегії поведінки батьків: контроль, протекція. Відношення батьків до дефектів дитини. Головні ознаки батьківської позиції. Типи реакцій батьків за В.С. Сомерсом. «Материнська депривація» та її наслідки для дитини з мовленнєвими порушеннями. Варіанти позиції батька дитини з мовленнєвими порушеннями. Сімейне виховання дитини з мовленнєвими порушеннями: комплекс медико-педагогічних заходів; форми роботи вчителя-логопеда. Розробка (складання) індивідуальних корекційно-розвивальних програм навчання для дитини з порушеннями мовлення. Етапи індивідуального консультування батьків в умовах спеціальних установ та особливості консультування. Індивідуальні та групові тренінги для батьків, батьківські збори. Семінари-практикуми.

Тема 7. Комунікативна сфера дітей з мовленнєвими порушеннями.

Мовна та комунікативна здібність: поняття «комунікативна здібність»; «мовленнева здібність»; «Креативний принцип мовленневої здібності» за Н. Хомським та зміст принципу; «мовленнева некомпетентність», «комунікація», «спілкування». Комунікація на ранній стадії онтогенезу. Дизартрія. Довербальний період. Вербальна комунікація дошкільників з порушеннями мовлення. Рівні сформованості комунікації за О.С. Павлової. Ситуативний характер спілкування як поширений та типовий для дітей з мовленнєвими патологіями. Причини комунікативної некомпетентності дітей з мовленнєвими порушеннями та умови для активізації мовлення дитини. Вербальна комунікація молодших школярів з мовленнєвими порушеннями. Проблеми комунікації. Термінологія. «Конкретні дії» як умови для успішного виконання дитиною багаторівневої інструкції. Мотивація спілкування. Мотив афілікації. Мотив заперечення та його наслідки.

Тема 8. Диференційна діагностика у логопсихології.

Педагогічна термінологія. Клінічна термінологія. Моторна алалія та легка ступінь розумової відсталості. Загальні риси розумової відсталості при алалії. Моторна алалія і затримка мовленнєвого розвитку: порівняльний аналіз дітей-алаліків та дітей з затримкою мовленнєвого розвитку. Алалія і псевдоалалійський синдром. Алалія, афазія, аутизм: спільне та особливе. Ранній дитячий аутизм і алалія: порівняльний аналіз. Моторна алалія і сенсорна алалія: порівняльний аналіз. Сенсорна алалія і порушення слуху: порівняльний аналіз.

C. LIST OF COMPETENCIES AND STUDIES TARGETED RESULTS / ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК04. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК05. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

	<p>ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК08. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК09. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;</p> <p>ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
<p><i>Спеціальні (фахові, предметні) компетент ності (СК)</i></p>	<p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології</p> <p>СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел</p> <p>СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій</p> <p>СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження</p> <p>СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації</p> <p>СК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)</p> <p>СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту</p> <p>СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики</p> <p>СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>
<p><i>Програмні результати навчання (ПР)</i></p>	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.</p> <p>ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.</p> <p>ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.</p> <p>ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.</p> <p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у</p>

	<p>процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.</p> <p>ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника. ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.</p> <p>ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.</p> <p>ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p> <p>ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.</p>
--	---

D. SEMESTER PLAN / СЕМЕСТРОВИЙ ПЛАН

Тиждень/ Дата	Тема	Форма діяльності (заняття), години, формат	Завдання для СРС (література, ресурси в інтернеті)
Згідно розкладу занять	<i>1. Вступ. Предмет, мета, завдання, концептуальні основи та принципи Логопсихології. Логопсихологія як галузь спеціальної психології. Міждисциплінар ні зв'язки спеціальної психології.</i>	Лекція аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год)	Опрацювання літератури: Основна: 1-15; додаткова: 1-20; Питання для обговорення на семінарі: 1. Основні етапи становлення логопсихології як науки. Внесок Р. Левіної у становлення логопсихології. 2. Логопсихологія на сучасному етапі: досягнення та проблеми. 3. Визначення логопсихології, предмет, завдання логопсихології. 4. Зв'язки логопсихології з іншими науками.
		Семінарське заняття, 2 год – для всіх спец-й, ZOOM, MOODLE	

			<p>5. Сучасні методи логопсихології.</p> <p>Завдання до семінару:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тестові завдання для самостійної роботи до теми «Теоретичні основи логопсихології» (Лауткіна). 2. Ознайомлення з науково-понятійним апаратом логопсихології.
Згідно розкладу занять	2. Закономірності нормального психічного розвитку, патології та структура ушкодженого розвитку: основні концепції логопсихології. Систематизація порушень. Основні форми та види мовленнєвих порушень. Сучасні класифікації мовленнєвих порушень.	Лекція аудиторна, (2 год) ZOOM, MOODLE	Опрацювання літератури: Основна: 1-15; додаткова: 1-20;
		Семінарське заняття ZOOM, MOODLE 2 год – для всіх спец-й	Питання для обговорення на семінарі: 1. Поняття «норма», «аномальність». Етіологічні фактори та їх вплив на розвиток особистості. 2. Психологічний дизонтогенез, класифікація дизонтогенезу. 3. Загальні та специфічні закономірності нормальних і аномальних дітей. 4. Види «корекції» і «компенсації». Корекційні системи та їх зміст. 5. Теорія «надкомпенсації» А. Адлера. 6. Основні класифікації мовленнєвого порушення. Особливості мовлення людини у станах емоційної напруги, психічних розладів. Завдання до семінару: 1. Тестові завдання для самостійної роботи до теми «Особистість і діяльність за порушення мовлення» (Лауткіна С.В. Логопсихология. – Витебск, 2007. – С. 112-113).

			2. Ознайомлення з науково-понятійним апаратом логопсихології.
Згідно розкладу занять	3. <i>Психологічні особливості особистості з мовленнєвими порушеннями: сприймання, увага, мислення, уява, пам'ять.</i>	Лекція аудиторна, (2 год) ZOOM, MOODLE	Опрацювання літератури: основна : 1-15; додаткова: 1-17;
		Семінарське заняття ZOOM, MOODLE 2 год – для всіх спец-й	Питання для обговорення на семінарі: 1. Сприйняття (сприймання) як психічна характеристика. Особливості сприймання у дітей і дорослих з мовленнєвими порушеннями. 2. Увага як психічна характеристика. Особливості уваги у дітей і дорослих з мовленнєвими порушеннями. 3. Мислення як психічна характеристика. Особливості мислення у дітей і дорослих з мовленнєвими порушеннями. 4. Уява як психічна характеристика. Особливості уяви у дітей і дорослих з мовленнєвими порушеннями. 5. Пам'ять як психічна характеристика. Особливості пам'яті у дітей і дорослих з мовленнєвими порушеннями.
Згідно розкладу занять	4. <i>Особливості особистості та емоційно-вольової сфери осіб з мовленнєвими порушеннями..</i>	Лекція аудиторна, (2 год) ZOOM, MOODLE	Опрацювання літератури: основна: 1-15; додаткова: 1-20;
		Семінарське заняття ZOOM, MOODLE 2 год – для всіх спец-й	Питання для обговорення на семінарі: 1. Специфіка емоційно-вольової сфери і особистості у дітей з мовленнєвими порушеннями. 2. Тривожність і страхи у осіб з порушеннями мовлення. 3. Особливості емоційно-вольової сфери і особистості у дорослих з мовленнєвими порушеннями.
Згідно розкладу занять	5. <i>Особливості діяльності особистості з мовленнєвими порушеннями:</i>	Лекція аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год)	Опрацювання літератури: Основна: 1-15; додаткова : 1-18;
		Семінарське	Питання для обговорення на семінарі:

	<i>ігрова діяльність, навчальна (учбова) діяльність, трудова діяльність.</i>	заняття ZOOM, MOODLE 2 год – для всіх спец-й	1. Особливості учбової діяльності для дітей із заїканням. 2. Специфіка учбової діяльності у дітей з ЗН М (Загальний недорозвиток мовлення) та ФФН (Фонетико-фонематичні недоліки). 3. Характеристика трудової діяльності особистостей з мовленнєвими порушеннями.
Згідно розкладу занять	6. Соціалізація: суть, умови, критерії соціалізації особистостей з мовленнєвими порушеннями.	Лекція аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год)	Опрацювання літератури: основна : 1-15; додаткова: 1-20;
		Семінарське заняття ZOOM, MOODLE 2 год – для всіх спец-й	Питання для обговорення на семінарі: 1. Поняття «соціалізація». Умови та критерії соціалізації. 2. Сім'я як мала група, функції сім'ї. 3. Стратегії поведінки батьків, де виховується дитина з мовленнєвими порушеннями. Ознаки адекватної батьківської позиції. 4. Типи реакцій батьків та відношення батьків до дитини з відхиленнями від розвитку: відношення, реакція на дефект, схема поведінки батьків. 5. «Материнська депривація» та байдужість батька як стан важкого психологічного дискомфорту для дитини. Завдання до семінару: 1. Ознайомлення з комплексом методик експериментально-психологічного обстеження. 2. Ознайомлення з науково-понятійним апаратом логопсихології.
Згідно розкладу занять	Тема 7. Комунікативна сфера дітей з мовленнєвими порушеннями.	Лекція аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год)	Опрацювання літератури: Основна: 1-14; додаткова: 1-17;
		Семінарське заняття ZOOM, MOODLE 2 год – для всіх спец-й)	Питання для обговорення на семінарі: 1. Порівняльна характеристика комунікативної та мовленнєвої здібностей. 2. Форми вербальної і невербальної комунікацій у ранньому віці у дітей з мовленнєвими порушеннями. 3. Комунікативні порушення (недоліки) у дітей дошкільного віку та молодших школярів з мовленнєвою патологією. Завдання до семінару: 1. Ознайомлення з комплексом методик

			експериментально-психологічного. 2. Ознайомлення з науково-понятійним апаратом логопсихології . 3. Складіть 2-3 конспекти логопедичних занять з дітьми дошкільного віку з удосконалення успішної комунікації у групі.
Згідно розкладу занять	8. Диференційна діагностика у логопсихології.	Лекція (ZOOM), MOODLE (2 год)	Опрацювання літератури: Основна: 1-15; додаткова: 1-20;
		Семінарське заняття ZOOM, MOODLE 2 год – для всіх спец-й	Питання для обговорення на семінарі: 1. Лінгвістична характеристика недоліків різних компонентів мовлення. 2. Форми та клінічна характеристика порушень різних компонентів мовлення. 3. Принципи диференційної діагностики при відокремленні важких мовленнєвих порушень від схожих за зовнішніми проявами станів (відсутність мовлення при порушеннях слухової функції, аутизмі, розумової відсталості). 1. Завдання до семінару: 1. Ознайомлення з методом клінічної бесіди 2. Ознайомлення з науково-понятійним апаратом логопсихології.

1. Вивчення дисципліни передбачає виконання обов'язкових завдань у контексті семінарських тем для обговорення.

2. Вивчення дисципліни передбачає виконання самостійних завдань у контексті тематики семінарських занять).

3. Детальний план проведення семінарських занять, завдання для семінарських занять, самостійної роботи містяться в системі MOODLE.

E. BASIC LITERATURE (OBLIGATORY TEXTBOOKS) / ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (ОБОВ'ЯЗКОВІ ПІДРУЧНИКИ)

1. Бочелюк В. Й., Турубарова А.В. Психологія людини з обмеженими можливостями. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури. – 2011, 264 с.
2. Вікова і педагогічна психологія: Навчальний посібник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська та інші. – К.: Каравела, 2006. – 344 с.
3. Дрозденко К.С. Загальна психологія в таблицях і схемах. Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2004. - 304 с.
4. Конопляста С.Ю., Сак Т.В. Логопсихологія. Навчальний посібник / С.Ю. Конопляста, Т.В. Сак. – К.: «Знання», 2012. – 293 с.
5. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: Навчальний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 384 с.
6. Логопедія: підручник / За редакцією М.К. Шеремет. – Вид. 3-тє, переробл. та доповн. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. – 776 с.

7. Лозниця В.С. Основи психології та педагогіки / В.С. Лозниця. – Київ: КНЕУ, 2001. – 288 с.
8. Мартиненко І.В. Логопсихологія: курс лекцій. Навчальний посібник. – К.: ДІА.-2014.- 100с.
9. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Підручник: У 2 кн. Кн. 1: Соціальна психологія особистості і спілкування. – К.: Либідь, 2004.- 250 с.
10. Психологія: Підручник /Під ред.. Ю.Л. Трофімова, 3-те видання, стереотипне. – К.: Либідь, 2001.
11. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навчальний посібник. - К.: Вища школа, 1994. – 143 с.
12. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка. Ч. 1. Загальні основи колекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки): підручник. – К.: Вид-во НПУ імені Драгоманова, 2007.- 238 с.
13. Синьов В.М., Матвеева М.П., Хохліна О.П. Психологія розумово відсталості дитини: Підручник. – К.: Знання, 2008.- 359 с.
14. Трухін І.О. Соціальна психологія спілкування: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2005.- 336 с.
15. Цигульська Т.Ф. Загальна та прикладна психологія: як допомогти собі та іншим. Курс лекцій. Навчальний посібник. – К.: «Наукова думка», 2000. – 191 с.

F. COMPLEMENTARY LITERATURE / ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Губерський Л.В. Гуманітаризація: від культу знань – до культу мислення // Рідна школа.- 1993.- № 10.- С. 67-71.
2. Заболотна Н., Зінченко А., Комарова Н., Романова Н. Організація діяльності громадських організацій, які надають допомогу хворим дітям: Методичний посібник. – К., 2007.- 92 с.
3. Карпіловська С.Я. На полі боротьби волі з долею. Запрошення до діалогу // Особистісний вибір: психологія відчаю та надії / За ред. Т.М. Титаренко. – К.: Міленіум, 2005. – С. 263-275.
4. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості.- К., 1999.- 412 с.
5. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство: науково-методичний збірник /Ред. кол. Н. Софій, І. Єрмаков та ін. - К.: Контекст, 2000. - 336 с.
6. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: Навчальний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 384 с.
7. Липа В.В., Липа В.О. Формування життєвих компетенцій дітей з особливими освітніми проблемами // Гуманізація навчально-виховного процесу: Збірник наукових праць (Спецвипуск) / За заг. ред. В.І. Сипченка. – Слов'янськ, 2006. – С. 139-145.
8. Любота В.В., Солопай С.В., Біланик Н.В., Пшенічна В.С. Інтегрований театр для молоді з розумовою відсталістю/ Під ред. Стецкова О.В. – К.: ІКЦ «Леста», 2002.- 48 с.
9. Місяк С.А. Організація освіти осіб з фізичними вадами в Україні // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Тези доповідей.- К.: Університет «Україна», 2005. – С. 284-285.
10. Нижник Л., Сагірова О. Допомога дітям з особливими потребами. - К.: Ред. Загальнопед. газ., 2004. - 120 с.
11. Окамото Г. Основи фізичної реабілітації / Пер. з англ. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2002. – 294 с.

12. Поляк О.В. Проблеми соціальної реабілітації осіб з обмеженою дієздатністю – «духовна реабілітація» // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Збірник наукових праць. - К.: Університет «Україна», 2004.- С. 466-473.
13. Реабілітаційний супровід навчання неповносправних дітей: методичний посібник / Укладачі: А. Луговський, М. Сварник, О. Падалка. – Львів: Колесо, 2008. – 144 с.
14. Самошкіна Л.М. Основи психологічного консультування: навчальний посібник /за ред. Чл.-кор. АПН України, професора Е.Л. Носенко.- Д.: Вид-во ДНУ, 2011. – 332 с.
15. Соботович Є.Ф. Вибрані праці з логопедії. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2015. – 308 с.
16. Турубарова А.В. Особливості професійного спілкування психолога з підлітками-інвалідами // Професіоналізм особистості: теоретико-методологічний аспект: Монографія / В.Й. Бочелюк, С.А. Білоусов, Г.О. Горбань та ін.; Під ред. В.Й. Бочелюка. – Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2007.- С. 219-232.
17. Тюптя О. Комунікативна компетентність особистості // Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство: Науково-методичний збірник. – К., 2000. – 334 с. – С. 200-207.
18. Федосеева, Е.Г. Формирование коммуникативных умений у детей старшего дошкольного возраста с общим недоразвитием речи: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.03 / Е.Г. Федосеева; МПГУ. – М., 1995. – 20 с.
19. Фурман А.В. Психодіагностика інтелекту в системі диференційного навчання. – К., 1993.
20. Шевцов А.Г. Методичні основи організації соціальної реабілітації дітей з вадами здоров'я: Монографія. – К.: НТІ «Інститут соціальної політики», 2004. - 240 с.
21. Шевцов А.Г. Методологічні принципи соціальної реабілітації осіб з обмеженими функціями здоров'я // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного університету: Серія соціально-педагогічна. Випуск VI. - Кам'янець-Подільський, 2006.- 352 с. - С. 337-342.

ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Конопляста С.Ю., Сак Т.В. Логопсихологія. Навчальний посібник / С.Ю. Конопляста, Т.В. Сак. – К.: «Знання», 2012. – 293 с. Режим доступу:
<http://pidruchniki.com/1584072019705/psihologiya/logopsihologiya>
2. Лубовський В.І., Розанова Т.В., Солнцева Л.І. та інші. Спеціальна психологія: Навч. посібник / За ред. В.І. Лубовського.- 2-ге вид., випр.- М.: Видавничий центр «Академія». – 2005. - 464 с. Режим доступу: <http://socio.125mb.com/spetsialnaya-psihologiya-ucheb-posobie-dlua.html>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.nbuv.gov.ua/>

G. THE MOST IMPORTANT PUBLICATIONS OF THE AUTHOR(S) CONCERNING PROPOSED CLASSES / ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРА, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕМАТИКОЮ ЗАПЛАНОВАНИХ ЗАНЯТЬ

1. Practical use of cloud services for organization of future specialists professional training / Volikova, M.M., Armash, T.S., Yechkalo, Y.V., Zaselskiy, V.I. // CEUR Workshop Proceedings - 2019. - Vol -2433. - PP. 486-498.
2. *Воликова М.М.* Проблема періодизації та освоєння науково-публіцистичної спадщини А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти. Людинознавчі студії : зб. наук. праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка. Серія : Педагогіка. Дрогобич : ДДПУ імені І. Франка

3. Волікова М.М. Інтегрування педагогічних ідей А. С. Макаренка у діяльність сучасних загальноосвітніх та вищих навчальних закладів Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. праць. Кривий Ріг : ДВНЗ «КНУ», 2015. Вип. 46. С. 253–258.
4. Волікова М.М. Проблема виховання «важких дітей» у контексті поглядів А. С. Макаренка: корекційна робота з сім'єю Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. 2015. № 8 (52). Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. С. 283–294.
5. Волікова М.М. Статеве виховання дітей та молоді у науково-педагогічних дослідженнях кінця ХІХ століття: соціально-педагогічний вимір // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Шевченка. Чернігів : ЧНПУ, 2016. Вип. 133. С. 31–35.
6. Волікова М. М. А. С. Макаренко як майстер педагогічної техніки / М. М. Волікова // Матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф. «Педагогічна особистість А. С. Макаренка на перетині освітніх парадигм», (Полтава, 10–11 березня 2016 р.). - Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. С. 25–26.
7. Волікова М. М. Педагогічний супровід корекційної роботи в сім'ї: досвід А. С. Макаренка / М. М. Волікова // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Соціальна підтримка сім'ї та дитини у соціокультурному просторі громади», (Суми, 11–12 листопада 2015 р.). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. С. 18–21.
7. Волікова М. М. Втілення ідей А. С. Макаренка у науково-педагогічну діяльність сучасного викладача / М. М. Волікова // Матеріали Міжнар. наук.-техн. конф. «Сталий розвиток промисловості та суспільства», (Кривий Ріг, 22–25 травня 2015 р.). – Кривий Ріг: ВЦ КДП ДВНЗ «КНУ», 2015. – С. 8.
8. Волікова М. М. А. С. Макаренко про мету виховання / М. М. Волікова // Матеріали Міжнар. наук.-техн. конф. «Сталий розвиток промисловості та суспільства», (Кривий Ріг, 23 жовтня 2014 р.). – Кривий Ріг : ВЦ КДП ДВНЗ «КНУ», 2014. – С. 10.

Н. PREREQUISITE AND POSTREQUISITE / ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Навчальна дисципліна «Логопсихологія» базується на нормативних та за вибором навчальних дисциплінах і є необхідною для опанування подальших навчальних дисциплін «Психологія особистості», «Психологія малих груп», «Психологія соціального впливу», «Методика проведення психологічної експертизи», «Етика психотерапії», «Ортопсихологія», «Психоаналітичні теорії», «Глибинна психологія», «Девіантна поведінка: профілактика проявів» тощо. Обов'язкового знання іноземних мов не потребує.

I. SCOPE AND TYPE / КІЛЬКІСТЬ ВІДВЕДЕНИХ ГОДИН ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

	Денна	Заочна
Лекції	16	6
Практичні	16	8
Семінари	-	-
Самостійна робота студента (СРС)	103	121
Індивідуально-консультативна робота (ІКР)	15	15
Курсова робота	-	-

J. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

	Денна	Заочна
Поточний контроль, в т.ч.:	50	50
оцінювання під час аудиторних занять	10	5
виконання контрольних (модульних) робіт	10	10
виконання і захист завдань самостійної роботи	25	25
науково-дослідницька робота	5	10
	(при наявності сертифікату)	
Підсумковий контроль (залік)	50	50
Разом	100	100

Шкала балів	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	Відмінно	A
80 – 89	Добре	B
70 – 79		C
66 – 69		D
60 – 65	Задовільно	E
21 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену (заліку)	FX
0 – 20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи.	F

K. CODE OF CONDUCT OF THE COURSE / КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є виконання наступних обов'язків:

- ❖ не запізнюватися на заняття;
- ❖ не пропускати заняття (як лекційні, так і практичні), в разі хвороби мати довідку або її ксерокопію;
- ❖ самостійно опрацьовувати весь лекційний матеріал та ресурси для самостійної роботи;
- ❖ при підготовці есе, есе-рефлексії на статтю, що запропонована вам для читання (див. семестровий план), оцінюється якість та оригінальність наведених вами аргументів. Есе повинно бути надіслано до 16:00 у попередній день перед семінаром. Усі повинні обов'язково підготувати есе, а його відсутність з будь-яких причин не може бути виправданням.
- ❖ конструктивно підтримувати зворотній зв'язок з викладачем на всіх етапах проходження курсу (особливо під час виконання індивідуальних проєктів/курсів проєкту);
- ❖ своєчасно і самостійно виконувати всі передбачені програмою практичні завдання;
- ❖ будь-яке відтворення результатів чужої праці (виключаючи практичну роботу над командним проєктом), в тому числі використання завантажених з Інтернету матеріалів, як власних результатів, кваліфікується, як порушення норм і правил академічної доброчесності, та передбачає притягнення до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством.

L. METHODS OF CONDUCTING / МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для формувань умінь та навичок застосовуються такі методи навчання:

- вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види практичних завдань, практичні вправи);
- пояснювально-ілюстративний, який передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;
- метод проблемного викладу;
- дослідницький.

M. TOOLS, EQUIPMENT AND SOFTWARE / ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

мультимедійний клас з ПК, цифровий проєктор

Zoom – хмарна платформа для відео і аудіо конференцій та вебінарів

ZELIS - система призначена для тестування знань студентів в двох режимах: автоматизований контроль знань та тестування по бланкам.

MOODLE – міжнародна освітня платформа для організації та проведення навчального процесу

N. STUDENT RESOURCES, MOOC PLATFORMS / ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА ВІДКРИТІ ДИСТАНЦІЙНІ ОНЛАЙН КУРСИ

Студентам пропонується доступ до навчальних матеріалів дисципліни - moodle.kneu.dp.ua:

Coursera – безкоштовні онлайн-курси з різних дисциплін, у разі успішного закінчення яких користувач отримує сертифікат про проходження курсу.

EdX – онлайн-курси від закладів вищої освіти.

Prometheus — український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів.

O. FEEDBACK/ ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Електронні листи є найкращим способом зв'язатися з керівником курсу, і, будь ласка, додайте шифр групи в темі листа. Якщо ви надішлете мені електронне повідомлення, надайте мені, принаймні, 24 години, щоб відповісти. Якщо ви не отримаєте відповідь, відправте листа повторно.

P. ACADEMIC HONESTY/ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.

Державний університет економіки і технологій очікує від студентів розуміння та підтримання високих стандартів академічної чесності. Приклади академічної не доброчесності включають такі: плагіат, зловживання інформацією із застарілих джерел мережі. Очікується, що вся робота, виконана відповідно до вимог курсу, є власною роботою студента. Під час підготовки роботи, яка відповідає вимогам курсу, студенти повинні відрізнити власні ідеї від інформації, отриманої з інших джерел. Без попереднього письмового схвалення викладачем, студенти можуть не подавати один і той же звіт двічі. Положення про академічну доброчесність у Державному університеті економіки і технологій:

https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/243/pol_AD.pdf

Стаття 42. Академічна доброчесність ЗАКОН УКРАЇНИ Про освіту

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380)<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

APPROVED / ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням кафедри соціально-гуманітарних наук Державного університету економіки і технологій протокол № 1 від 02.09.2022 року

Укладач

Марина ВОЛКОВА

Елен ХЕКОЯН

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Кафедрою соціально-гуманітарних наук

Протокол № 1 від 02 вересня 2022 року

В.о. завідувача кафедри

Валентина ШАЙКАН

Науково-методичною радою Державного університету економіки і технологій

Протокол № 1 від 20 вересня 2022 року

Голова науково-методичної ради

Валентин ОРЛОВ